

Nr 409

Av herr Heckscher m. fl., om rätt till avdrag vid beskattningen för avsättning till egen pensionsfond.

(Lika lydande med motion nr 334 i Första kammaren)

Det förhållandet att ATP-systemet bygger på fördelningsprincipen leder under en uppbyggnadsperiod till låga men efter hand stigande avgiftsinbetalningar. Under denna period växer även pensionsförmånen enligt ATP. För arbetsgivarens del är emellertid pensionsförpliktelsen given redan i och med att systemet trätt i kraft. Det förhållandet att pensionsavgifterna periodiseras på visst sätt har därvid ingen betydelse. Genom pensionsförpliktelsen uppkommer för arbetsgivaren en faktisk skuld, som endast delvis likvideras under pensionssystemets uppbyggnadsperiod. Eftersom principen för bokföringslagen är att en rörelseidkare eller ett företag inte får framställa sin ställning såsom starkare än den verkliga är, skulle det vara i överensstämmelse med »god köpmannased» att pensionsförpliktelsen registrerades såsom skuld i företagets bokföring. En bestämmelse i sådan riktning skulle emellertid otvivelaktigt erbjuda övergångssvårigheter beträffande vinstredovisningen. En rätt att successivt bygga upp en egen fond skulle innebära en lämplig övergångsform.

Vi anser sålunda, att arbetsgivare — inom större såväl som inom mindre företag — bör få rätt att till egen pensionsfond göra avsättningar upp till visst maximibelopp per år. Maximibeloppet bör vara den mot pensionsförpliktelserna svarande genomsnittliga verkliga årskostnaden enligt försäkringsmatematiska beräkningar och avsättningen under året kunna uppgå till skillnaden mellan detta maximibelopp och de avgifter arbetsgivaren under året har att inbetala för sina anställda. Det synes vara lämpligt att under visst år icke utnyttjad rätt till avsättning får ackumuleras och tillgodogöras under senare år. Bestämmelser angående fondernas avskiljande och angående säkerställande av dessa bör utfärdas i analogi med vad som hittills gällt i fråga om pensionsavsättningar inom eget företag.

Det är en självklar sak att all avsättning till egen pensionsfond upp till angivet tak skall vara avdragsgill. Å andra sidan skall ianspråktagande av pensionsfond för inbetalning till ATP-fond betraktas såsom intäkt i rörelsen.

En avsättning till egna pensionsfonder i enlighet med vad vi ovan förordat skulle vara förenad med ytterst betydelsefulla fördelar. Vi vill här

sammanfattningsvis anföra de omständigheter som vi finner främst tala för ett genomförande av en sådan ordning.

1) Några delade meningar torde knappast råda om det angelägna i att det samlade sparandet i vårt land — ehuru i och för sig aktningsvärt — väsentligt ökas under den närmaste framtiden för att möta den utifrån kommande konkurrens som den fortgående integrationen medför. Varje åtgärd som är ägnad att vidmakthålla och öka sparandet har redan däri en stark motivering. Företagssparandet spelar för närvarande en mycket stor roll och skulle vid en fondbildning sådan vi förordat utan tvivel påverkas i gynnsam riktning.

2) Genom att på detta sätt främja företagssparandet skulle man underlätta lösningen av vissa av företagens kreditproblem och skapa förutsättningar för en större produktionsökning med därav följande standardökning i samhället.

3) För de anställda skulle en frivillig fondering inom företagen innebära att pensionsutfästelserna gjordes säkrare. Högre avgiftsbelopp skulle finnas avsatta, samtidigt som den ökade produktionen skulle förstärka säkerheten.

4) Företagen skulle få möjligheter till en för såväl företagen själva som samhället lönande resultatutjämnning. På grund härav får man förutsätta, att företagen skulle finna det förenligt med sina intressen att i största möjliga utsträckning begagna rätten till frivillig avsättning till egen pensionsfond.

5) Den övervältring av kostnaderna för pensionerna som förekommer i nuvarande system är från såväl principiella som rättvisesynpunkter i högsta grad otillfredsställande. Det av oss förordade systemet skulle leda till att övervältringen på framtida generationer skulle om icke helt elimineras dock i betydande grad minska.

Ett system sådant som här diskuterats kan icke genomföras utan att en utredning först företages. Det är bland annat angeläget att en realistisk beräkning med hänsynstagande till uppskattad dödlighet, produktionsutveckling, ränteläge m. m. göres angående de verkliga genomsnittliga årskostnaderna för de utfästa pensionsförpliktelsena. En sådan utredning bör enligt vår mening snarast igångsättas.

Äberopande det anförda hemställer vi,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte med beaktande av vad i motionen anförts efter härom företagen skyndsamt utredning för riks-

dagen framlägga förslag, innebärande att arbetsgivare medges rätt att skattefritt avsätta medel till egen pensionsfond med belopp som under ATP-systemets uppbyggnadsperiod erfordras — utöver de årliga avgifterna för tilläggs-pensioneringen — för att täcka den faktiska pensionsförpliktelse som åvilar arbetsgivaren.

Stockholm den 25 januari 1962

Gunnar Heckscher

Leif Cassel

T. G. von Seth

Rolf Eliasson

Ernst V. Stazäng

Tage Magnusson

Karin Wetterström

Eric Nilsson

Carl Östlund